

JUSTITSMINISTERIET

Civilafdelingen

Dato: 03. november 2016
Kontor: Nordatlantenheden
Sagsbeh: Morten Søndergård Peder-
sen
Sagsnr.: 2014-411-0050
Dok.: 2124281

KOMMENTERET OVERSIGT

over

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland

1. Høringen

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 15. april 2016 til den 20. maj 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Grønlands Selvstyre, Grønlands Landsret, Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Kriminalforsorgen i Grønland, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kredsdommerforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Grønlands Politiforening, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Grønlandske Advokater, Forsvarerforeningen i Grønland, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Fængselsforbundet, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Dansk Socialrådgiverforening, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Inspektørforeningen i Kriminalforsorgen, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen Hjælp Voldsofre, Joan-Søstre, Danner, Mødrehjælpen, Offerrådgivningen i Danmark, Dansk Anti-Stalking Forening.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Et udkast til lovforslag har endvidere i perioden fra den 9. juni 2016 til den 30. juni 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

KANUOKA, Kommuneqarfik Sermersooq, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Børnehuset Saaffik, Meewwat Inuusuttullu Oqaloqatigiinnittarfiat (MIO) – Børnetalsmanden, Meeqqat Inuunerissut – Bedre Børneliv, Det Sociale Ankenævn i Grønland, Børn og Unge Organisationen Nanu, NIISIP, NPK, IKIU, Dansk Psykologiforening kreds Grønland, Grønlands Ligestillingsråd, Landsdækkende krise- og behandlingscenter Illernit.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Høringssvarene

2.1. Generelt

Rigsadvokaten, Politimesteren i Grønland, Kriminalforsorgen i Grønland, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Grønlands Politiforening, Advokatrådet og Qeqqata Kommunia har ingen bemærkninger til udkastet.

KANUOKA (De Grønlandske Kommuners Landsforening) støtter intentionerne, der ligger bag lovforslaget, og har ingen konkrete indvendinger mod de foreslåede ændringer af retsplejeloven og kriminalloven.

Naalakkersuisut er tilfreds med udarbejdelsen af lovudkastet, som vil medføre forbedringer på justitsområdet.

MIO (Børnetalsmanden i Grønland) takker for muligheden for at være høringsspart til lovforslaget, hvor der blandt andet foretages ændringer af den grønlandske retsplejelov og kriminallov på områder, der berører mange børn og unges trivsel og velbefindende.

Institut for Menneskerettigheder finder det overordnet set meget positivt, at der tages skridt til en opdatering af lovgivningen for Grønland på disse områder.

2.2. Telefonforkyndelse

Naalakkersuisut støtter lovforslaget om telefonforkyndelse, som er en del af stabiliseringsinitiativerne, der skal være med til at sikre en effektiv behandling ved domstolene.

Domstolsstyrelsen anfører, at det på baggrund af oplysninger indhentet fra Retten i Grønland er styrelsens vurdering, at gevinsterne for domstolene som følge af forslaget om telefonforkyndelse må antages at være af særdeles begrænset omfang. Det er imidlertid styrelsens håb, at indførelse af telefonforkyndelse vil kunne medføre flere gennemførte forkyndelser inden for samme økonomiske ramme.

Foreningen af Offentlige Anklagere ser meget positivt på, at der indføres regler om telefonforkyndelse i Grønland grundet de store afstande i landet.

Grønlands Råd for Menneskerettigheder støtter lovforslaget for så vidt angår telefonforkyndelse, men forudser en praktisk udfordring i at sikre, at det er rette person, der sker forkyndelse for.

Finansdepartementet i Grønland anser det for positivt, at der indføres mulighed for telefonforkyndelse og sms-påmindelser til borgerne. Departementet foreslår derudover, at der skabes mulighed for forkyndelse via digital kommunikation, således at den grønlandske retsplejelov er forberedt til øget anvendelse af digital kommunikation i fremtiden.

Retten i Grønland bemærker, at det forekommer unødigt ressourcekrævende, at politimesteren skal beskikke alle personer, der skal udføre telefonforkyndelse som stævningsmænd, idet det må antages, at det i Grønland – ligesom i Danmark – vil være mest praktisk, at rettens personale også kan udføre telefonforkyndelse.

For så vidt angår spørgsmålet om, at det er rette person, der forkyndes for, fremgår det under pkt. 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at den forkyndende myndighed skal sikre sig, at personen, som myndigheden har rettet telefonisk henvendelse til, vedkender sig, at være den person, der skal ske forkyndelse for. Det fremgår endvidere, at der i tilfælde, hvor den pågældende ikke vil oplyse sin identitet, eller hvor der i øvrigt er tvivl om den pågældendes identitet, må anvendes en anden forkyndelsesform.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at det med lovforslaget i tilstrækkelig grad vil blive sikret, at telefonforkyndelse sker for den rette person.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at de tekniske forudsætninger på nuværende tidspunkt ikke er til stede for at anvende digital kommunikation ved forkyndelse. Justitsministeriet finder det derfor ikke på nuværende tidspunkt relevant at indføre regler om forkyndelse via digital kommunikation i den grønlandske retsplejelov.

For så vidt angår kompetencen til at foretage telefonforkyndelse er det som anført under pkt. 2.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger Justitsministeriets vurdering, at polititjenestemænd og kommunefogeder på baggrund af formuleringen af den grønlandske retsplejelovs § 139, stk. 1, generelt har mulighed for at foretage forkyndelser, herunder telefonforkyndelser uden særlig beskikkelse.

Det fremgår af betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, at stævningsmandsordningen bør være placeret hos politiet, idet politiet kan kombinere foretagelsen af forkyndelser med politimæssige opgaver som f.eks. patruljering, ligesom politiets mandskab gennem dets lokal- og personkendskab mv. har særligt gode muligheder for at tilvejebringe de fornødne oplysninger om en persons bopæl og opholdssted mv.

Henset til, at disse hensyn ikke gør sig gældende i forhold til telefonforkyndelse, er Justitsministeriet enig med Retten i Grønland i, at det vil være hensigtsmæssigt, at adgangen til at foretage forkyndelser uden særlig beskikkelse også kommer til at gælde ansatte ved retterne, når der er tale om telefonforkyndelse.

Justitsministeriet har således på baggrund af høringssvaret fra Retten i Grønland i lovforslaget indarbejdet en ændring af den grønlandske retsplejelovs § 139, stk. 1, hvorved det foreslås, at ansatte ved retterne ligeledes skal have mulighed for at foretage telefonforkyndelser uden særlig beskikkelse.

2.3. Magtanvendelse i grønlandske anstalter

Retspolitisk Forening oplyser, at de går ud fra, at peberspray som magtmiddel alene kan komme til anvendelse i det lukkede afsnit i anstalten for domfældte i Nuuk, der er under opførelse og forventes taget i brug i 2018.

Der henvises derudover til et høringssvar fra foreningen fra 2009 i forbindelse med ændring af den danske straffuldbyrdelseslov ved indførelse af forsøgsordning med magtanvendelse ved brug af peberspray.

Direktoratet for Kriminalforsorgen påpeger, at det forudsættes, at det af de administrative regler skal fremgå, at peberspray som udgangspunkt ikke må anvendes i lukkede rum, hvis andre mindre indgribende magtmidler kan anvendes og er tilstrækkelige.

Naalakkersuisut oplyser, at de støtter forslaget om magtanvendelse i anstalterne, men at magtanvendelse kun skal ske i nødstilfælde og bør registreres. Det fremhæves endvidere, at der skal udarbejdes retningslinjer for, hvem der må foretage magtanvendelsen, hvordan den skal foretages, og i hvilke situationer den kan anvendes.

Institut for Menneskerettigheder opfordrer til, at der i forbindelse med fastsættelse af regler om anvendelse af peberspray er opmærksomhed på kravene til nødvendighed, proportionalitet og skånsomhed i de enkelte situationer.

Grønlands Råd for Menneskerettigheder er imod brug af peberspray i grønlandske anstalter, idet brugen af peberspray er en meget voldsom form for magtmiddel, som ikke harmonerer med principperne for de grønlandske anstalter. Endvidere er rådet bekymret for, at personalet ved anstalterne ikke vil betragte brugen af peberspray noget som særligt alvorligt.

Som anført i pkt. 3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, har erfaringerne med indførelse af peberspray som magtmiddel i danske fængsler bl.a. vist, at muligheden for at anvende peberspray har en præventiv effekt, idet truslen om anvendelse af midlet i mange situationer har betydet, at den indsatte har efterkommet personalets anvisninger, og at det således ikke har været nødvendigt at anvende magt. Erfaringerne har endvidere vist, at anvendelse af peberspray i mange situationer har hindret, at der var behov for yderligere magtanvendelse, ligesom muligheden for anvendelse af peberspray har bidraget til en højere grad af tryghed hos kriminalforsorgens personale.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at ovennævnte erfaringer fra de danske fængsler ligeledes er relevante i forhold til de grønlandske anstalter, og at det derfor er hensigtsmæssigt at indføre brugen af peberspray som

magtmiddel i de grønlandske anstalter, herunder de åbne grønlandske anstalter.

For så vidt angår udstedelse af administrative regler for brug af peberspray, fremgår det af pkt. 3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at det forudsættes, at Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter nærmere regler om anvendelsen af peberspray. Det fremgår endvidere, at der i den forbindelse bl.a. bør fastsættes regler om, at der – før pebersprayeren tages i brug mod en person – skal ske orientering om, at institutionen har til hensigt at bruge peberspray, og regler om, hvornår og af hvem peberspray kan bæres. Endelig fremgår det, at brug af peberspray vil skulle ske i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og skånsomhedsprincippet, og at der efter brug af peberspray skal gennemføres lægetilsyn.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at der med lovforslaget tilvejebringes tilstrækkeligt grundlag for, at Kriminalforsorgen i Grønland administrativt fastsætter regler, der sikrer, at brugen af peberspray i de grønlandske anstalter sker forsvarligt og skånsomt.

2.4. Tilhold, opholdsforbud og bortvisning

Naalakkersuisut bifalder, at der indføres regler i Grønland, der styrker beskyttelsen af personer, der udsættes for fredskrænkelser, forfølgelse og chikane og opfordrer samtidig til, at der udarbejdes relevant informationsmateriale om reglerne. Endvidere bemærkes, at det i praksis særligt i bygderne vil blive vanskeligt at adskille to personer på grundlag af et opholdsforbud eller en bortvisning, og at der kan være udfordringer med at sikre, at tilhold overholdes i bygder, hvor politiet ikke er repræsenteret. Endvidere mener Naalakkersuisut, at det skal sikres, at en bortvist person har en alternativ bopæl.

Ligeledes anfører **Grønlands Råd for Menneskerettigheder**, at der er nogle praktiske udfordringer i håndtævelsen af tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet det kan betyde, at den pågældende reelt må fraflytte den bygd eller by personen bor i.

Landsforeningen Hjælp Voldsofre hilser det velkomment, at regler om tilhold, opholdsforbud og bortvisning indføres i Grønland. Det påpeges dog, at der ligeledes bør indføres regler om, at personer, der ønsker hjælp og vejledning til at opnå et tilhold, kan få juridisk hjælp i form af en bistandsadvokat eller bisidder.

MIO (Børnetalsmanden i Grønland) støtter muligheden for at give tilhold, opholdsforbud og bortvisning og oplyser, at det kan have stor betydning for børn og unge, der har været udsat for vold overgreb eller trusler.

Foreningen af Offentlige Anklagere påpeger, at der inden retlig prøvelse af sager om tilhold, opholdsforbud og bortvisning bør ske undervisning af de mødende anklagere i behandling af denne type sager.

For så vidt angår de praktiske udfordringer og vanskeligheder ved at udstede tilhold mv. til personer i bygder og mindre byer fremgår det af pkt. 3.4.1.3 i de almindelige bemærkninger til den danske tilholdslov (lovforslag nr. L 10, fremsat den 9. november 2011), der danner grundlag for den grønlandske anordning om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, at det forhold, at parterne i en tilholdssag mv. er naboer eller kolleger, ikke udelukker, at der meddeles tilhold. Det fremgår endvidere af pkt. 3.5.1.2 i de almindelige bemærkninger, at opholdsforbud vanskeligt vil kunne anvendes i tilfælde, hvor parterne er naboer, ligesom der ikke bør være hjemmel til at pålægge den fredskrænkende part at flytte.

Det fremgår endvidere af pkt. 3.4.1.3 i de almindelige bemærkninger til den danske tilholdslov (lovforslag nr. L 10, fremsat den 9. november 2011) vedrørende beskikkelse af bistandsadvokat eller bisidder, at den danske retsplejelovs regler om retshjælp og beskikkelse af bistandsadvokater ikke skal udstrækkes til at omfatte sager, der alene omhandler meddelelse af tilhold. Justitsministeriet finder ikke grundlag for, at der i Grønland indføres en anden retstilling på området end i Danmark, og finder på den baggrund ikke anledning til at foreslå regler om retshjælp eller bistand i sager, hvor den pågældende ønsker at opnå et tilhold mv. Det tilføjes, at det må forventes, at politiet yder vejledning til personer, der henvender sig med anmodning om at opnå et tilhold.

Endelig bemærkes, for så vidt angår uddannelse af de mødende anklagere, at Justitsministeriet forudsætter, at politiet og anklagemyndigheden i Grønland i fornødent omfang vil instruere de relevante anklagere i brugen af reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.